

LES TRES CARAVEL·LES I ESCAIG

PERE CALDERS

(ESCRIPTOR)

Escriure per encàrrec un article sobre la *Hispanidad* ha de venir molt de gust perquè surti d'una manera passadora. A mi, si he de ser sincer, no m'hi ve gaire, perquè el tema m'interessa molt poc i perquè, recentment, vaig publicar un text a l'«Avui» ocupant-me d'aquest concepte tan ampul·lós i, alhora, tan volàtil.

Però vaig viure vint-i-tres anys a Mèxic, i sembla que això em converteix en una mena d'especialista local. Com que no voldria enganyar ningú, declaro amb la mà al cor que la meua llarga estada a Amèrica (si d'alguna cosa em va convèncer) és que la *Hispanidad* és un invent que no ha funcionat mai del tot. Els defectes d'origen pesen molt, i vistos des de l'altra banda de l'Atlàntic són enormes.

Tanmateix, m'he compromès i he de complir. Podria relatar una infinitat d'anècdotes il·lustratives, que només servirien per afegir uns quants fils més a la trama. Resulta que els autòctons, els aborígens, el originaris, els indis —la gent d'aquelles terres se n'han sentides de totes des del seu desgraciat encontre amb l'home blanc—, no veuen tan clar com algú es

pensa això de les mares pàtries.

Em sembla recordar vagament que el que em dispo a explicar ja ho ha relatat algú passant-ho a lletra escrita. De tota manera, com que jo vaig ser testimoni del fet, i el trobo francament expressiu, el contaré:

Poc després de l'arribada dels primers contingents d'exiliats de la guerra espanyola a Mèxic, un grup de joves provàvem de refer la vida a la capital del país que ens acollia. Jo formava part d'aquest conjunt heterogeni, i amb uns quants companys, vam buscar a Ciutat de Mèxic una pensió barata. Tan barata com fos possible. I en vam trobar una al carrer de la Corregidora. Era instal·lada en una casa colonial, plena de xacres, i les persones que la portaven, tant la direcció, la propietària com els auxiliars de base, eren això que en diem indis purs. Els preus eren baixíssims, i asseguraven sostre, llit i tres àpats diaris per una suma francament mòdica.

Formaven part del nostre grup dos germans madrilenys que havien vist interromputs els seus estudis universitaris a causa

de la guerra i havien passat tots dos uns quants mesos al front. Eren dos nois trempats, vitals, amb la preocupació constant d'expandir gràcia i simpatia. En un dels primers dies d'estada, l'índia que servia el dinar va portar a taula uns bistecs espirituals, gairebé transparents. Els duia en una plata penjada verticalment a l'extrem del seu braç dret, aguantant els bistecs amb el dit polze perquè no caiguessin a terra.

Un dels germans madrilenys, va dir-li (més o menys):

—*Oye, tú. Eso no se sirve así. Si no fuera por los españoles, todavía llevaríais plumas...*

I la indieta, que era una noia jove i tenia la impassibilitat sorprenent de la seva raça, li respongué:

—*Sí patrón. A eso vinieron ustedes: a desplumarnos.*

O sigui que les rialles que volia provocar el noi, diguem-ne hispànic, van canviar de signe i se li van girar en contra. M'atreviria a dir que és tot un símbol.